

RECENSIONS

Francesc Ferrer i Gironès (introducció a compte d'Enric Pujol), **Llengua i País**, col·lecció Història i Pensament, núm. 4. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència, 2007, 117 pàg. ISBN 978-84-393-7533-3

Roser Serra i Albert*

Llengua i País és un llibre editat pel Departament de la Vicepresidència, dins la col·lecció Història i Pensament, per fer-nos coneixedors de la destacada labor de Francesc Ferrer en la defensa dels drets lingüístics i nacionals de Catalunya a través de la seva activitat com a parlamentari català desplegada entre els anys 1995 i 2003.

A partir del recull dels seus discursos en seu parlamentària, el llibre testimonia la seva aferrissada defensa de la llengua i del país, fent justícia a l'activitat que va desplegar qui va ser conegut com "el defensor del català", tal com recull la seva biografia, titulada *La batalla per la llengua*.

L'obra comença amb un emotiu i elogiós pròleg de Josep-Lluís Carod-Rovira, tant del parlamentari que va ser com també de la seva persona.

La introducció del llibre ens ofereix un bonic retrat de Francesc Ferrer a càrrec del periodista Enric Pujol. En les seves paraules, el llibre és «una mostra representativa del seu argumentari en favor dels drets lingüístics i nacionals». Recull els debats més destacats sobre la qüestió lingüística que van tenir com a protagonista la figura de Francesc Ferrer i es presenta en dos blocs ben diferenciats. El primer, sobre «La constatació de la història», conté intervencions d'arrel històrica, com són la derogació del Decret de Nova Planta, la imposició del castellà, un poble ocupat o el centenari de la prohibició de la llengua catalana a l'escola. Mentre que al segon bloc el llibre recull un conjunt d'in-

* Roser Serra i Albert, cap de l'Àrea d'Asser Parlamentaris Interdepartamentals del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.

tervencions que fan referència a «Mesures de defensa de la llengua», i és on es fa palesa la seva màxima aspiració política: la plena normalització lingüística del català com a llengua pròpia. S'hi contenen dissertacions sobre el català i els seus efectes lingüístics i sociolingüístics en la societat actual, amb textos sobre el català i els funcionaris de l'Administració perifèrica de l'Estat; l'ús de la llengua catalana a les televisions privades; el català a les escriptures públiques; l'etiquetatge; les motivacions psicològiques que dificulten l'ús social del català; el desplegament de les lleis estatals i els drets lingüístics, i la política lingüística, entre d'altres.

Pel que fa al recull, cal ressaltar el rigor i l'encert amb què s'han seleccionat aquestes intervencions, sobretot pel seu caràcter il·lustratiu del que va ser la trajectòria parlamentària de Ferrer Gironès, reconegut amb la Creu de Sant Jordi el 2005, entre altres distincions. La tria, tot i que presenta els inconvenients propis de les transcripcions —que ens traslladen en versió escrita el que s'ha exposat oralment en un auditori, en aquest cas al Parlament de Catalunya, ja sigui en sessió plenària o en comissió parlamentària— és, no obstant això, una lectura amena que ens permet fer un breu repàs de la trajectòria d'aquest polític, historiador i activista cultural. A partir de la seva defensa de diferents iniciatives parlamentàries (proposicions de llei, mocions, proposicions no de llei, resolucions, o proposicions de llei per presentar al Congrés dels Diputats..., sense que importi aquí si han estat finalment aprovades o no per la Cambra), ens submergeix en la seva destacada dedicació a la defensa de la llengua catalana i la denúncia de la seva persecució i marginació, tant des del punt de vista històric com polític.

En aquest sentit, hi ha un fragment del llibre que recull nítidament la seva passió per la llengua i el país quan —amb motiu de la defensa d'una proposició de llei per commemorar el centenari de la prohibició de la llengua catalana en el sistema escolar, l'any 2002—, sobre la persecució jurídica i política de la llengua catalana, argumentava: «Val la pena no deixar de fer-ne memòria. La memòria col·lectiva és una part del nostre imaginari i per tant no podem deixar d'aprofitar aquesta avinentesa per deixar-ne constància». Aquesta mateixa força oratòria la trobem en tots els arguments dels fragments seleccionats. Arguments propis de qui va publicar diversos llibres sobre la persecució del català i la catalanofòbia i va ser clau en la recuperació de la memòria històrica sobre l'anticatalanisme, ara que tant es parla de recuperar la memòria històrica com una bona manera d'afrontar amb més coneixement el nostre present i el futur immediat.

En la majoria de les idees sobre la defensa de la llengua que recull el llibre, s'hi entreveu la mateixa convicció, tant si es tracta d'impulsar un text legislatiu com d'impulsar mesures politicolingüístiques, conscient que legislar no és l'única manera de redreçar una situació sinó que hi ha moltes altres eines per avançar en la defensa de la llengua, per fer pública la memòria d'alguns fets i fer-ne la pedagogia necessària.

En aquest sentit, pel que fa a la metodologia, tot i les breus notes esclaridores que el llibre conté per ajudar el lector a una millor comprensió, potser s'hi troben a faltar algunes explicacions —per al lector poc avesat en el camp del dret parlamentari—, que aclareixin la diferència de la iniciativa que s'està debatent a la cambra. Si bé no és el més important per entendre el fil i l'essència del missatge, sí que permetria emmarcar cada intervenció dins del seu debat i entendre el discurs en connexió amb la finalitat concreta de cada mesura. També en clau metodològica, val a dir que, en les intervencions que s'han obtingut del *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, s'hi troba a faltar la referència a la sèrie P o la sèrie C, per saber si el debat ha tingut lloc en el Ple o en comissió, respectivament.

Retornant al fil de l'anàlisi de conjunt d'aquesta obra, podem dir que el recull és una bona mostra de la tasca d'un home difícil de definir: polític, activista, escriptor, historiador, promotor social... Una persona que durant la cinquena i la sisena legislatures va ocupar els escons del Parlament «i que va fer de Catalunya la seva taleia, la seva obsessió, el seu desfici», tal com es desprèn de l'acte d'homenatge que el Parlament va dedicar en memòria de l'exdiputat en el Ple del 14 de novembre de 2007.

Per concloure, aquesta obra ens convida a reflexionar sobre la necessitat de treballar per la defensa de la llengua i com és de necessari continuar amb el seu llegat per aprofundir en la plena normalització lingüística. Així ho recullen les seves últimes paraules del llibre quan diu «Estic disposat a caminar sempre —a caminar— encara que a vegades el camí no sigui drecera i hagi de fer marrada».